

Stanislava Vrbková

Rok 2013 v Regionálním muzeu v Mikulově

Rok 2013 byl pro Regionální muzeum v Mikulově mimořádně náročný především v oblasti investičních úprav budovy a v rámci realizace projektů podpořených z evropských dotací. Provedena byla převážná část projektu *Stabilizace opěrných zdí na zámku v Mikulově*. V dalším z projektů – *Obnově zahradních teras* – byla dopracována projektová dokumentace a zahájena příprava veřejné zakázky na samotnou realizaci, jež by měla proběhnout v letech 2014 a 2015. Po dlouhém období příprav podalo muzeum podruhé žádost o podporu projektu *Archeologický park Pavlov*, která byla posléze schválena. Na jeho realizaci tak získalo z Regionálního operačního programu více než 75 milionů korun a dalších 20 milionů korun od Jihomoravského kraje. Konečně se tedy podaří splatit dluh vůči prezentaci unikátních lokalit a nálezu z období paleolitu, a nahradit tak dnes již zastaralou archeologickou expozici v Dolních Věstonicích.

Z dalších významných investičních akcí je třeba jmenovat ty, jež slouží zajištění bezpečnosti zámku, a to zásadní rekonstrukci a dopracování elektronického zabezpečovacího systému a v návaznosti na něj též zavedení generálního klíče, který by měl výrazně zjednodušit přístup do jednotlivých místností a zámeckých prostor. Ukončen byl projekt rekonstrukce kanalizační sítě v zámeckém areálu, jež má kromě jiného vyřešit problém s provlháním zámecké terasy pod pokladnou. Další investice byly vloženy do obnovy audiovizuální techniky na zámeckém sále. Původní, která zde byla instalována před pěti lety, již nesplňovala požadavky na moderní technické vybavení kongresového centra. Z prostředků muzea byla provedena její výměna a sál byl rovněž dovybaven novým systémem zatemňování oken. Ve střednědobém plánu je také počítáno s postupnou inovací uživatelského a sociálního zázemí pronajímaných sálů.

Odborní pracovníci muzea se intenzivně věnovali práci se sbírkami, především v oblasti péče o sbírkové předměty – jejich restaurování a konzervace – a v oblasti digitalizace některých sbírkových celků. Díky projektu krajské digitalizace se podařilo převést do elektronické podoby sbírku grafických listů a regionálních publikací. Muzeum bylo rovněž zapojeno do projektu Národní knihovny, jež se zabývá katalogizací a digitalizací tisků 16. století, kterých je v mikulovské zámecké knihovně uloženo několik set. Pokračuje také spolupráce s Vyšší odbornou školou restaurátorskou v Brně na systematické konzervaci a restaurování keramiky z archeologických sbírek.

Z muzejní činnosti zasluží jistě zmínku úspěšné vydání druhého, doplněného vydání publikace *Tradiční vinařství na Moravě*. Co se problematiky moravského vinařství také týče, právě díky jeho dlouhodobé a systematické prezentaci se Regionální muzeum v Mikulově stalo partnerem Dolnorakouské zemské výstavy s názvem *Brot und Wein* (Chléb a víno). Významnou mediální podporou této hlavní muzejní události roku v Dolním Rakousku se dostalo zasloužené pozornosti i mikulovskému muzeu. Kyvadlová doprava, která byla o víkendech v době konání výstavy zřízena, umožnila celé řadě návštěvníků prohlédnout si jednotlivé výstavy v Asparn, Poysdorfu i v Mikulově.

Mikulovský zámek s muzeem byl vždy centrem bohatého společenského života. Nejinak tomu bylo i v roce 2013. Spojení výstavního, uměleckého i společenského rozměru je charakteristickou *Mikulovského výtvarného sympozia – dílna*, které oslavilo jubilejní 20. ročník, a také potřeťi zde konaného festivalu art designu *Křehký Mikulov*. Významná a častá jsou zde též hudební střetnutí, jak dosvědčují *Mezinárodní kytarový festival*, pořádaný zde již 27. rokem či tradiční prázdninové klavírní kurzy *Audaces fortuna iuvat*. Muzeum letos také poskytlo zázemí mezinárodní klavírní soutěži *Broumovská klávesa*, která by se tak měla trvale přesunout do Mikulova a s novým názvem se stát součástí mikulovského kulturního života. Připočteme-li ke všem jmenovaným akcím muzejní noc, kongresový ruch, plesovou sezonu a celou řadu jednotlivých koncertů a nejrůznějších vinařských akcí, je třeba říci, že zámek a muzeum žije prakticky po celý rok bez ohledu na aktuální otevírací dobu.

Vernisáž výstavy *Z pokladů mikulovských farností* s jejím kurátorem Mgr. Miroslavem Koudelou a s restaurátorem slavného obrazu *Ukřižování* ak. mal. Janem Knorrem (foto Milan Karásek)

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Práce se sbírkovým fondem se řídila směrnicí Režim zacházení se sbírkou Regionálního muzea v Mikulově, která byla 1. června 2013 novelizována (směrnice č. 19/2013).

Selekce

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost zasedal 28. listopadu 2013 a doporučil ke koupi osm sbírkových předmětů v celkové hodnotě 40 850 Kč. Dále souhlasil s převzetím daru sedmi kusů nábytku a schválil vyřazení 21 sbírkových předmětů.

Sbírky muzea byly průběžně rozšiřovány kromě nákupu vlastním sběrem, výzkumy a dary. Muzeum tak získalo téměř 14,5 tisíce sbírkových předmětů, které byly zapsány do chronologické evidence pod 126 přírůstkovými čísly.

Archeologická sbírka muzea se rozrostla o 1 825 předmětů v rámci 65 přírůstkových čísel a zhruba dalších 12 tisíc předmětů evidovaných pod šesti přírůstkovými čísly. Historickou sbírku rozšířilo 24 předmětů zapsaných pod pěti přírůstkovými čísly. Do sbírky nábytku přibýlo devět kusů vedených pod dvěma přírůstky. Textilní sbírku obohatilo 41 oděvních součástí zapsaných pod 16 přírůstkovými čísly. Sbíрка výtvarného umění byla doplněna o sedm obrazů zapsaných pod jedním přírůstkem. Do sbírky kopií a replik bylo připsáno pět předmětů vedených pod jedním přírůstkem. Sbíрку nové historie obohatilo 253 předmětů v rámci 21 přírůstkových čísel. Do sbírky fotografií, pohlednic a videozáznamů bylo zařazeno 81 předmětů zapsaných pod čtyřmi přírůstkovými čísly. Přírodovědné sbírky byly doplňovány ve sběrné oblasti regionu vlastním sběrem. Pod dvěma přírůstkovými čísly bylo zapsáno 225 herbářových položek do sbírky botanické a sbírku zoologickou doplnily tři dermoplastické preparáty v rámci dvou přírůstků.

Tezaurace

Byl proveden řádný zápis změn do Centrální evidence sbírek České republiky při Ministerstvu kultury ČR a pokračovala postupná revize celého sbírkového fondu muzea.

Správcové sbírek prováděli průběžně katalogizaci přírůstků. Zdaleka nejvíce položek druhého stupně evidence bylo zpracováno v archeologické sbírce, a to 8 745. Sbírkové položky botaniky byly zkatalogizovány pod 76 inventárními čísly, nové historie pod 30 a zoologie dvěma inventárními čísly. Do druhého stupně evidence přibýlo tedy celkem

8 853 čísel. Většina evidence druhého stupně u jednotlivých podsbírek byla zpracována v počítačovém systému pro evidenci a dokumentaci sbírek v muzeích a galeriích DEMUS.

Podsírky Písemnosti a tisky a Drobné tisky byly uzavřeny. V obou podsírkách probíhají každoročně řádné inventarizace, avšak další přírůstky sem již nejsou doplňovány – nové sběry charakteru předmětů zařazovaných původně do těchto podsbírek se stávají součástí podsírky Nová historie. V textilní sbírce byla pracovníky Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici provedena dokumentace mužského lidového oděvu. Etnografický ústav Moravského zemského muzea poskytl pomoc při určení a popisu chorvatských krojů.

Ze sbírky Regionálního muzea v Mikulově bylo na základě rozhodnutí kurátorů podsbírek, schválených poradním sborem pro sbírkotvornou činnost, vyřazeno deset inventárních čísel (šest z podsírky historické, dvě z podsírky archeologické a jedno z podsírky nábytku) a jedno přírůstkové číslo (z podsírky nové historie).

Podsírka	Počet evidenčních čísel zapsaných k 31. 12. 2013 v CES
Archeologická	51 116
Botanická	1 645
Drobné tisky	2 442
Kopie a repliky	9
Lapidárium	19
Nábytek	72
Nová historie	185
Textil	3 187
Vinařská	4 732
Entomologická	5 411
Fotografie, pohlednice, filmy, videozáznamy	2 812
Geologická	43
Historická	14 521
Knihy	6 447
Negativy a diapozitivy	4 865
Paleontologická	144
Písemnosti a tisky	1 252
Výtvarného umění	741
Zoologická	754
Celkem	100 397

Péče o sbírky

Dle nové koncepce rozmístění a využití technických a pracovních prostor muzea bylo dokončeno stěhování a reorganizace depozitářů etnografie a vinařství. Sbírkové předměty byly řádně uloženy dle lokačních seznamů. Byla provedena oprava akustického alarmu v zámecké knihovně, zajišťující bezpečnou vzdálenost návštěvníků od knihovních regálů.

V depozitáři Mikulovských výtvarných symposií byl upraven systém uložení obrazů a plastik a byla provedena kontrola uložení sbírky historiky umění J. Ptáčkem a M. Doštálem. Za účasti zástupců města, které je majitelem sbírky, a produkce MVS – dílna byla provedena úplná inventura sbírky MVS.

Herbářové položky botanické sbírky byly průběžně vymrazovány. Tímto postupem byla dvakrát v průběhu roku dezinfikována celá sbírka. Dodatečně bylo nalepeno 150 herbářových položek ze starých sběrů. Celý zoologický depozitář byl pomocí dýmovnic dezinfikován. Chemicky bylo ošetřeno 510 entomologických krabic a zhruba 8 500 ks brouků bylo opatřeno inventárními čísly.

Správce sbírek v rámci povinné každoroční inventarizace desetiny souboru movitých předmětů tvořících sbírku prováděli ověření fyzické existence sbírkových předmětů, porovnání inventarizovaných předmětů se záznamem ve sbírkové evidenci a posouzení stavu sbírkových předmětů s ohledem na případnou potřebu preparace, konzervace či restaurování.

Inventarizovány byly podsbírký uvedené v následující tabulce, revizí prošlo celkem 9 885 inventárních čísel, které pokryly 53 123 sbírkových předmětů.

Podsírka	Počet inventárních čísel zpracovaných v rámci katalogizace v roce 2013	Počet kusů
Archeologická	2 933	3 506
Botanická	150	8 000
Drobné tisky	245	245
Nábytek	1 169	1 221
Nová historie	18	21
Textil	150	173
Vinařství	613	779
Entomologická	161	14 326
Fotografie, pohlednice, filmy, videozáznamy	237	241
Historická	500	550
Knihy	370	1 070
Písemnosti a tisky	190	1 500
Negativy a diapositivy	3 149	21 491
Celkem	9 885	53 123

Namátkovou kontrolu evidence a stavu sbírkových předmětů inventarizovaných v roce 2013 provedla inventarizační komise v lednu 2014. Nezaznamenala žádné nedostatky, ve všech případech konstatovala dodržování příslušné směrnice.

Jednotlivé depozitáře a zámecká knihovna byly odpovědnými odbornými pracovníky průběžně kontrolovány a informace o stavu teploty a vlhkosti i veškerém pohybu v depozitáři byly řádně vedeny v depozitárních knihách. Dle potřeby byly v depozitářích využívány odvlhčovače, případně zvlhčovače. Ve speciálně klimatizovaných výstavních vitrínách určených pro instalaci renesančního šatu Markéty Lobkowiczové a jejího manžela Václava Popela Lobkowicze v expozici *Galerie Dietrichsteinů* byla průběžně sledována a upravována relativní vlhkost prostřednictvím aktivního sorberu.

Licencovaný restaurátor PhDr. Pavel Klimeš provedl dodavatelsky restaurování dvou barokních maleb: *Kalvárie* (anonym) z počátku 18. století a *portrét Jana Karla Dietrichsteina* (anonym) z konce 18. století. Práce byly realizovány z programu Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví (ISO) z Ministerstva kultury ČR. Byla vypracována a podána žádost o příspěvek z programu ISO na restaurování tří maleb ze zámecké sbírky, zamýšlených jako exponáty pro připravovanou expozici *Sběratelství Dietrichsteinů*.

Výstavu *Ptáci Islandu* doplnil její autor RNDr. Petr Macháček přednáškou o Islandu – krajině a přírodě, jak ji poznal na své fotografické výpravě (foto Milan Karásek)

V konzervační dílně muzea byly průběžně konzervovány sbírkové předměty jednak dle požadků odborných pracovníků s ohledem na jejich fyzický stav, jednak s přihlédnutím k chystaným výstavám, či předměty dlouhodobě již vystavené. Pro výstavu *Z pokladů mikulovských farností* byly čištěny a opravovány plátna a rámy cca 20 obrazů, skříňka, dvě dřevěné plastiky – *Kristus na kříži* a *Pieta* – a šest pozlacených relikváriů zavěšených v obrazovém

rámu. Pro chystanou výstavu v Dietrichsteinské hrobce byly konzervovány předměty odtud pocházející – menší a velký dřevěný kříž s Kristem a dva velké dřevěné svícny. V expozici *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou* byly fungicidem nakonzervovány dřevěné konstrukční prvky germánské chýše a byla provedena rekonzervace osmi kusů fragmentů bronzových nádob a dvou kusů železných součástí zbroje. Pro expozici *Víno napříč staletími* byla zhotovena kopie heminy (míra na víno). V *Galerii Dietrichsteinů* byly ošetřeny mosazné plastiky zpodobňující historické osobnosti, bylo opraveno mikulovské starostenské křeslo, renesanční truhla a barokní sekretář, vyčištěny byly renesanční šperky a nakonzervovány dva klíče a hroty kopí. V expozici *Tradiční vinařství na Moravě* byly ošetřeny zádové putny na nošení hroznů.

V podsbírcce historické bylo dokončeno náročné konzervování a restaurování téměř celé sbírky stolních a nástěnných hodin. Dále byl ošetřen mosazný židovský lustr a konzervovány velké dřevěné plastiky Cyrila a Metoděje a barokní plastika sv. Josefa s Ježíškem v náručí, pocházející ze zámeckých sbírek. Byla provedena kompletní konzervace jízdního kola z období přelomu 19. a 20. století.

V archeologické sbírce bylo ošetřeno 18 předmětů ze souboru slovanské keramiky (Velké Bílovice), zakonzervovány byly dvě železné sekery a bronzová dýka, soubor deseti železných kusů pocházejících ze záchranného archeologického průzkumu v mikulovské synagoze (2012) a dvaceti železných a bronzových kusů ze Zámeckého kopce (2012). Očištěny byly mince z nálezů z Rakvic a ze Svatého kopečku v Mikulově.

Ve vinařské sbírce byla opravena a zakonzervována dřevěná kadulka na víno, byla provedena konzervace papírové krabice na víno a bedýnky na víno, košťáče zhotoveného z dřně a dřevěné vinařské nálevky. Byl proveden konzervátorský zásah na kládovém lisu stojícím na horním zámeckém nádvoří.

Pro Městské muzeum v Modřicích byla provedena konzervace devíti předmětů – železných nožů a seker.

Zápůjčky sbírkových předmětů

Sbírkové předměty a výstavní komplety půjčené z muzea za účelem výstavním

Zápůjčky z předcházejících let či dlouhodobé zápůjčky

- Městskému muzeu v Kloboukách u Brna: 101 archeologických sbírkových předmětů pro stálou expozici
- obci Pasohlávky: dva modely a dvě kopie archeologických nálezů pro archeologickou expozici v ATC Merkur
- Správě hradu Pecka: tři vinné sudy do expozice *Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic*
- Národnímu památkovému ústavu Praha: hrobový textil (hedvábné punčochy s podvazky a dětské šatičky) na výstavu *Pernštejnové a jejich doba*
- Městu Modřice: 34 předmětů z vinařské sbírky na výstavu *Modřické vinohrady a jejich právo od 15. do 20. století*
- Pro Magdeburg Cultural History Museum: předměty z germánského hrobu z Mušova na výstavu *Otto the Great and the Roman Empire. Emperorship from Antiquity to the Middle Ages*

Zápůjčky z roku 2013

- Etnografickému ústavu Moravského zemského muzea v Brně: polychromované dřevorezby sv. Cyrila a sv. Metoděje na výstavu *Cyrilometodějská tradice v lidové kultuře*
- Pro Schallaburg Kulturbetriebs, GmbH: dřevěná plastika *Pijáci* od Sylvie Lacinové na Dolnorakouskou zemskou výstavu *Brot und Wein* v Poysdorfu a Asparn an der Zaya
- Národnímu muzeu Praha: teodolit a dva geodetické astroláby na výstavu *Čas zámořských objevů*
- Městskému muzeu ve Valticích: střelecký terč z roku 1862 do muzejní expozice

Sbírkové předměty půjčené vědeckým institucím a vysokým školám za účelem studijním

Z předcházejícího roku či let trvající zápůjčky

- Archeologickému ústavu AV ČR Brno: soubor 16 písemností týkajících se archeologického výzkumu v okolí Vodního díla Nové Mlýny
- Ústavu geologických věd MU Brno: kamenné industrie z jeskyně Turol
- Archeologickému ústavu AV ČR Brno: keramická nádoba pražského typu, časně slovan-ské období

Zápůjčky z roku 2013

- Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno: mladohradištní keramika
- Archeologickému ústavu AV ČR Brno: olovené křížky a olovené závěsky ze střední doby hradištní

Sbírkové předměty půjčené za účelem restaurování nebo digitalizace

- Restaurátorovi PhDr. Pavlu Klimešovi z Pouzdřan: barokní malby *Kalvárie* (anonym) a *portrét Jana Karla Dietrichsteina* (anonym) za účelem restaurování
- Ing. Ivanu Sabovi z Vyškova: 347 grafik a plánů ze sbírky grafik za účelem digitalizace
- Národnímu památkovému ústavu v Praze: dvě knihy ze zámecké knihovny za účelem digitalizace
- Vyšší odborné škole restaurátorské v Brně: deset halštatských nádob za účelem konzervace

Sbírkové předměty půjčené za jiným účelem

- Krajskému úřadu Jihomoravského kraje: obraz Rudolfa Gajdoše *Sklepy v Pavlově* a soubor broušeného skla – vybavení reprezentačních prostor

PREZENTACE

Expozice

● Zámek Mikulov

Expozice v prostorách zámku jsou rozděleny do tří tematických celků. **Historickým** tématům se věnují expozice *Od gotiky po empír*, *Galerie Dietrichsteinů* a *Zámecká knihovna*. **Vinařskou** tematiku prezentují dvě expozice – *Tradiční vinařství na Moravě a Víno napříč staletími*. S **archeologickým** zaměřením je zde expozice *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou*. Malou **přírodovědnou** expozicí je volně přístupná botanická zahrádka na terase zámeckého parku. Návštěvníkům expozic na zámku byly již třetí sezonu nabízeny prohlídky s výkladem zprostředkovaným audioprůvodci – v jazycích českém, anglickém, německém, francouzském, ruském, italském a polském.

● Obřadní síň na židovském hřbitově

Z důvodu rekonstrukce synagogy (2010–2014) probíhající v rámci projektu Federace židovských obcí v ČR – projekt *10 hvězd, revitalizace židovských památek v ČR* – byla původní expozice v synagoze muzeem od roku 2003 instalovaná ve svém celku zrušena. Po dohodě se Spolkem přátel židovské kultury v Mikulově byla v obřadní síni židovského hřbitova v Mikulově, spravované spolkem, vytvořena společná expozice muzea a spolku, mapující dějiny mikulovských Židů, podávající informace o zdejším židovském hřbitově a představující rituál pohřbívání. V roce 2014 bude synagoga opět otevřena a představí se v ní nová expozice, jejíž téma vymezi-la Federace židovských obcí ČR, a to *Rabbi Löw a židovská vzdělanost na Moravě*.

Bez mena – zajímavá výstava, netradiční prostor (foto Milan Karásek)

● Dolní Věstonice

Archeologická expozice *Věk lovců a mamutů* věnovaná světově proslulému nalezišti ze starší doby kamenné v katastrech Dolních Věstonic a Pavlova. Návštěvníci zde mají k dispozici audioprůvodce s výkladem v sedmi v jazycích.

● Diváky

Památník bratří Mrštíků

Výstavy

● Sezonní výstavy v Regionálním muzeu v Mikulově

Piaristické školy v Mikulově a jejich vědecké přístroje

Výstava z roku 2011

1. 4.-3. 11. 2013

Z pokladů mikulovských farností

Výstava představila umělecké artefakty, které zdobí či zdobily interiéry mikulovských chrámů a dalších církevních objektů na území Mikulova a jež jsou v majetku římsko-katolické církve. Ústředním exponátem byl unikátní restaurovaný obraz Ukřižování z kaple sv. Šebestiána na Svatém kopečku. Výstava též mapovala slavnou minulost Význačné kolegiátní kapituly sv. Václava v Mikulově a prezentovala řadu liturgických předmětů.

Obraz *Ukřižování* se dostal do rukou restaurátorů poté, co byl ze svého původního místa odcizen a následně nalezen, ovšem v katastrofálním stavu. Při práci na uchování původního obrazu z 19. století restaurátoři zjistili, že se pod malbou nachází několik dalších vrstev starších, se stejným motivem – ukřižování Krista. Nejstarší vrstva pocházela z 16. století, zjistitelné však bylo pouze torzo malby, proto se restaurátoři rozhodli jako

původní vrstvu zachovat až druhou nejstarší, která pochází ze 17. století. Restaurátorské práce trvaly s přestávkami zhruba pět let. Rozměrný třímetrový obraz vážící kolem sto třiceti kilogramů patří mezi unikáty. Zvláštností je i staré konopné plátno, sešité ze tří kusů. Neznámá je historie obrazu – neví se, jak se v dávné minulosti obraz do Mikulova dostal, zda mohl být snad dovezen na objednávku kardinála Dietrichsteina, a také zda bylo jeho původní místo v kostele sv. Šebestiána.

1. 4.–3. 11. 2013

Ptáci Islandu

Drsná krajina Islandu, která je snad nejzachovalejším životním prostředím v Evropě, je domovem mnoha ptáků a právě za nimi se v létě roku 2012 vypravil zoolog mikulovského muzea Petr Macháček. Fotografická výstava představila velkou část zástupců ptačí říše tohoto ostrova, především mořské druhy. Zachytila však i ptáky, které známe z České republiky, jež zde zimují či protahují – na islandských hnízdištích však jsou viděni ve satebním šatě.

26. 4.–3. 11. 2013

Bez mena

Skupina mladých slovenských fotografů – Laura Wittek, Zuzana Knězeková a Tomáš Porubán – vystavila fotografie pořízené výhradně mobilním telefonem, umožňujícím svou absolutní přítomností zachycovat vše a všude – pronikat přímo do přítomného okamžiku. Výstava naznačila skutečnost, že mobil se stal téměř našima očima i mozkovou kůrou, naší bytostnou součástí. Fotografové – „mobilní impresionisté“ – se však pokusili o projekce, v nichž zpracovali vzájemné vazby okamžiků do uměleckého formátu.

4. 5.–3. 11. 2013

MUDr. Jaroslav Adam z Turnova, člen Klubu sběratelů kuriozit, zapůjčil muzeu k vystavení svou unikátní sbírku kostek dekorovaných známými výtvarníky, slavnými osobnostmi či zručnými řemeslníky. V rámci soutěže Sběratelství za ni v KSK získal ocenění za Pozoruhodnou sbírku, v ČR největší (foto Jana Frantelová)

Nebojte se fyziky

Výstava originálních názorných pomůcek, které zábavnou formou demonstrují jednotlivé fyzikální zákony a díky nimž se fyzika stává hrou. Autorem výstavy je brněnský fyzik a pedagog Ing. Vítězslav Prokop, jenž již řadu let vyrábí interaktivní „hračky“, prostřednictvím kterých mají lidé možnost poznat v praxi některé základní fyzikální jevy a dozvědět se, jak funguje například magnetismus, co praví Ampérovo pravidlo pravé ruky nebo jakými všemi způsoby může vznikat elektřina. Některé z exponátů naopak na první pohled popírají základní fyzikální zákony a člověk se musí zamyslet, proč a jak fungují.
1. 6.–8. 9. 2013

Einstein, Scott a já aneb Život po tel-avivsku

Výstava fotografií Kristýny Kuboňové pořízených během jejích dvou studijních pobytů na univerzitě v Tel Avivu v letech 2011 a 2013. Zachycuje nejenom každodenní život v kosmopolitním izraelském velkoměstě, ale i místa spojená s dávnověkou historií celé této podivuhodné země plné kontrastů, nadšení i obav.
27. 5.–3. 11. 2013

Příběh dětí – kresby z terezínského ghetta

Sbírka dětských kreseb z ghetta Terezín je naprosto ojedinělou a nejrozsáhlejší sbírkou dětské kresby na světě. Čítá na 4 500 prací židovských dětí, které prošly během druhé světové války terezínským ghettem. Všechny kresby obsažené ve sbírce vznikly v krátkém období necelých dvou let (1942–1944) v hodinách kreslení organizovaných Friedl Dicker-Brandeisovou. Výstava je rozdělena do několika tematických celků, které popisují historii židovských obyvatel Protektorátu Čechy a Morava za holocaustu, s důrazem na život v Terezíně, a to především tak, jak byl vnímán dětskýma očima.

Putovní výstavu zapůjčila brněnská pobočka Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze. Během výstavy se uskutečnilo také několik doprovodných programů a přednášek.

9. 7.–31. 8. 2013

Muzejní noc začíná. Nebude zámek malý? (foto Milan Karásek)

Křehký Mikulov – třetí ročník festivalu Art Design

Pražská galerie Křehký ve spolupráci s Regionálním muzeem v Mikulově představila již třetí organizované setkání českých i zahraničních galeristů, sběratelů a obchodníků se současným uměleckým designem i designových obdivovatelů. Festival opět nabídl několik unikátních výstav současného českého designu i premiérové prezentace nových produktů českých a světových tvůrců. Premiérově zde byl prezentován výstavní projekt Křehký Stories 2013, výstavní koncept Born in Fire studia Olgojchorchoj a představeny byly práce designérů a galerií: Studio Pirsc Porcelain, Studio Ronyho Plesla, Bóda Horák, Jakub Berdych a Qubus, slovenská galerie Art Design Project, ke zhlédnutí byla instalace Ivana Jelínka, prezentace Konspeti a ze zahraničí vystavovali Martin Rinderknecht a Lína Kanafani.

Kromě výstav proběhl brunch na zámeckých terasách, promítalo se kino v zámeckém parku a konal se výlet do vinařství Sonberk a piknik na Svatém kopečku.

7.-9. 6. 2013

● **Putovní výstavy realizované Regionálním muzeem v Mikulově**

Hieronymus Lorm – muž, jenž otevřel hluchoslepým svět

Výstava z roku 2011; byla zapůjčena Regionálnímu muzeu města Žďáru nad Sázavou (8. 10.-17. 11. 2013)

Moravští zemští rabíni v Mikulově

Výstava z roku 2012; byla zapůjčena do obřadní síně židovského hřbitova v Ivančicích (1. 8.-1. 10. 2013)

● **Účast na Dolnorakouské zemské výstavě 2013**

Brot und Wein

Regionální muzeum v Mikulově bylo partnerem Dolnorakouské zemské výstavy s názvem Brot und Wein (Chléb a víno). Na rakouské straně byla jednotlivá témata prezentována v muzeu pravěkých dějin v Asparn an der Zaya a v impozantních výstavních prostorách vinařského města Poysdorfu. Výstava byla realizována pomocí interaktivních zastávek, které zprostředkovalo na 600 exponátů zapůjčených od řady vystavovatelů. Regionální muzeum v Mikulově bylo jediným českým muzejním partnerem tohoto významného projektu – jeho součástí se staly obě zdejší expozice věnované vinařství.

Díky výrazné mediální i finanční podpoře této hlavní muzejní události roku 2013 v Dolním Rakousku se dostalo zasloužené pozornosti i mikulovskému muzeu. Kyvadlová doprava, která byla o víkendech v době konání výstavy zřízena, umožnila návštěvu zámku velké řadě turistů z Rakouska.

27. 4.-3. 11. 2013

● **Vypůjčky exponátů pro expozice**

Pro potřeby zachování stávajících expozic má muzeum uzavřeny smlouvy o dlouhodobých vypůjčkách sbírkových předmětů. Dlouhodobě má vypůjčeny sbírkové předměty pro Památník bratří Mrštíků v Divákách, a to z Vlastivědného muzea v Olomouci, z Muzea umění v Olomouci a Městského muzea v Kloboukách u Brna. Z Moravské galerie v Brně je dlouhodobě vypůjčeno více než dvě stě sbírkových předmětů, které jsou základem instalace *Od gotiky po empír* a doplňují též expozici *Galerie Dietrichsteinů*. Do této expozice byl také vypůjčen významný soubor předmětů od Mercedes Dietrichstein. Do archeologické expozice *Věk lovců a mamutů* v Dolních Věstonicích je dlouhodobě vypůjčen rozsáhlý soubor sbírkových předmětů z Archeologického ústavu AV ČR Brno a jeden sbírkový předmět z Národního muzea v Praze. Pro novou expozici *Víno napříč stoletími* bylo zapůjčeno několik předmětů z Jiho-moravského muzea ve Znojmě, z Muzea města Brna a z Národního muzea Praha.

● Výpůjčky exponátů pro výstavy

Pro dlouhodobou výstavu *Piaristické školy v Mikulově a jejich vědecké přístroje* si muzeum vypůjčilo čtyři exponáty od Biskupství brněnského. Na horním zámeckém nádvoří je instalována plastika *Podobenství s lebkou*, již muzeu zapůjčil její autor akademický sochař Jaroslav Róna. Pro výstavu v obřadní síni židovského hřbitova v Mikulově bylo vypůjčeno od Židovské obce Brno 16 předmětů. Pro realizaci výstavy *Z pokladů mikulovských farností* si muzeum zapůjčilo exponáty od třech institucí – od Biskupství brněnského zrestaurovaný obraz *Ukřižování*, dále 45 předmětů od Význačné kolegiální kapituly u sv. Václava v Mikulově a šest předmětů od Římskokatolické farnosti u kostela sv. Václava v Mikulově. Pro výstavu *Ptáci Islandu* mikulovskému muzeu zapůjčilo 18 dermo-plastických preparátů ptáků Muzeum Komenského v Přerově.

● Výpůjčky za účelem studijním a jiným

Od Ing. Pavla Leblocha, člena vlastivědného spolku z Bulhar, si muzeum vypůjčilo ke studijním účelům 23 keramických nádob či fragmentů a devět kamenných broušených artefaktů.

INTERPRETACE

Muzejí programy

Májový víkend v muzeu a muzejní noc na zámku

24.–26. května 2013

V pátek 24. května večer se ze západní zámecké terasy rozezněly fanfáry, které zahájily v pořadí již devátou muzejní noc a spolu s ní Májový víkend Regionálního muzea v Mikulově. Tradičně vysoká návštěvnost opět potvrdila, že tato akce je již téměř neodmyslitelnou

součástí kulturního programu města Mikulova. Návštěvníci zámku měli tentokrát s ohledem na probíhající opravy kanalizace v zámeckém areálu ztížený přístup do jednotlivých objektů, nakonec jim však tato komplikace přinesla nové zážitky z poznávání prostor běžně nepřístupných.

Na prohlídkové trase po expozicích a výstavách se návštěvníci setkávali s odbornými pracovníky, kteří ochotně zodpovídali jejich dotazy. Velkému zájmu se těšily dvě nové výstavy – fotografická, *Ptáci Islandu*, a výstava představující kromě jiného umělecká díla zdobící interiéry mikulovských chrámů a dalších církevních objektů s příhodným názvem *Poklady mikulovských farností*. Nikdo si nenechal ujít možnost vidět zrestaurovaný obraz *Ukřižování* z kaple sv. Šebestiána na Svatém kopečku, proslavený svým příběhem znovuobjevení unikátní historické malby.

V programu muzejní noci je vždy pamatováno na děti. Jak z kousku pazourku vyrobit fungující nástroje předváděl Petr Zítka – mistr ve štípání pazourků – a jeho ukázky měly velký úspěch. Každý pochybující se s patřičným údivem přesvědčil,

Nebudu pilotem Boeingu ani řidičem Formule, budu římským vojákem... (foto Milan Karásek)

K mikulovské Muzejní noci již dravci patří, stejně jako výhledy na ztemnělé město a Svatý kopeček (foto Milan Karásek)

že „to opravdu řeže“. Na východní terase měli své stanoviště draví ptáci a ukázka jejich výcviku byla zážitkem pro děti i jejich rodiče.

Celý večer pochodovali zámeckým areálem římsí legionáři ze skupiny historického šermu *Marcomania*. Děti zkoušely zbroj, meče i štítů římských vojáků i centurionovy povely, dospělí volili raději méně halasný a hlavně melodický a rytmický program *Juniorbandu* z Pohořelic. Jemu patřilo pódium až do půlnoci, a pohodu, kterou mladí muzikanti rozdávali, podpořilo i dobré občerstvení a příjemná májová noc. Rozloučení bylo opět tradiční – s pohárkem vína u obřího sudu v zámeckém sklepení.

V soboru dopoledne pokračoval májový víkend procházkou zámeckým parkem s botaničkou muzea, která návštěvníky seznámila s projektem *Obnovy zahradních teras barokové zahrady u zámku v Mikulově*, podpořeného z peněz Evropské unie, který se bude realizovat v letech 2014 až 2015.

Výroba pazourkových nástrojů se v sobotu přesunula do archeologické expozice v Dolních Věstonicích a ke štípání kamene se přidala i drobná sochařská dílna – děti si zde mohly z hlíny zhotovit vlastní věstonickou venuši. Volného vstupu do expozice využilo víc než 120 návštěvníků.

Památník bratří Mrštíků přivítal v rámci Májového víkendu také víc než stovku zájemců o prohlídku. Diváky si v roce 2013 připomněly 150. výročí narození Viléma Mrštíka a jejich zájem o bratry-spisovatele Mrštíky je potěšující. Muzeum nezapomnělo ani na divácké děti a přivezlo jim tentokrát představení *O pračlovíčkovi*, které připravili členové olomouckého divadla Tramtárie.

Májový víkend zakončila nedělní vernisáž výstavy fotografií mladé brněnské autorky Kristýny Kuboňové s názvem *Einstein, Scott a já aneb Život po tel-avivsku*. Výstava, instalovaná v obřadní síni mikulovského židovského hřbitova, představila především každodenní život v tomto kosmopolitním izraelském velkoměstě a židovské téma umocnil i hudební doprovod vernisáže s komorním orchestrem ZUŠ Mikulov.

Májový víkend přivedl na zámek a další muzejní pracoviště přibližně 1500 návštěvníků – přátel muzea. Ze strany pracovníků, kteří jeho program chystají, je velmi ceněn fakt, že velkou část z tohoto počtu tvořily děti – vychováváme si tak nejen své budoucí návštěvníky, ale především rozvíjíme vztah mladé generace ke kultuře, umění a vzdělávání.

Muzejní publikace o Muzejní noci za přátelskou cenu (foto Milan Karásek)

Tajuplný přístroj na výrobu bublin – většina dětí si ho chtěla z Muzejní noci odnést domů (foto Milan Karásek)

Muzeum a škola pod zámeckou střechou

V roce 2013 se uskutečnily tři programy projektu *Muzeum a škola pod zámeckou střechou*. První s názvem *Tajemství římské mince* probíhá na mikulovském zámku v expozici *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou*. Děti se zde seznámí s tématem prostřednictvím výkladu i informací z multimediálních tabulí a filmu z expoziční projekce a následně

vypracovávají úkoly do pracovních sešitů. Pak spolu se členy skupiny historického šermu *Marcomania* mohou prožít část dne římského vojáka z legií Marca Aurelia. V roce 2013 probíhal tento program ve dnech od 10. 6. do 25. 6. a postupně se ho zúčastnilo 128 dětí ze šesti tříd základních škol (Mikulov, Strážnice, Hustopeče, Drnholec, Břeží) a z mikulovského gymnázia.

Druhý program nese název *Tajemství Věstonické venuše* a probíhá v expozici *Věk lovců a mamutů* v Dolních Věstonicích. Žáci zde poznávají život paleolitického obyvatele kraje pod Pálavou a vyrobí si vlastní hliněnou sošku Věstonické venuše. V roce 2013 probíhal tento program ve dnech od 7. 10. do 26. 11. a postupně se ho zúčastnilo 342 dětí z jedenácti tříd zdejších základních škol (Mikulov, Drnholec, Hustopeče, Lednice, Poštorná, Uherské Hradiště) a ze základní školy z rakouského Poysdorfu a dále ze třech tříd gymnázií (Mikulov, Znojmo, Brno).

Třetí z programů je zaměřen především na novodobou historii židovského etnika. V roce 2013 proběhly tři workshopy určené pro školní mládež. Ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze – brněnskou pobočkou – se uskutečnily dílny *Badatel*, *Hanin kufřík* a *Holocaust v dokumentech*. První dílna je věnována židovským tradicím a je určena pro žáky 6. tříd základních škol či studenty nižších ročníků víceletých gymnázií. Ostatní dva workshopy jsou určené starším žákům a studentům středních škol a seznamují je s holocaustem. Workshopy byly organizovány s finančním přispěním Nadačního fondu obětí holocaustu. V průběhu června, října a listopadu se uskutečnilo osm dílen, kterých se zúčastnilo celkem 192 žáků ze čtyř základních škol (Mikulov, Lednice, Drnholec, Hustopeče) a z mikulovského gymnázia. Po otevření synagogy v roce 2014 budou tyto workshopy trvalou součástí programu, který se zde bude realizovat.

KULTURNĚ VÝCHOVNÁ ČINNOST

Regionální činnost

● Přednášky a odborné služby pro školy a pro veřejnost

- přednášky spojené s prohlídkou výstavy *Z pokladů mikulovských farností* – pro klienty cestovních a informačních kanceláří
- přednášky spojené s prohlídkou zámecké knihovny a výstavy *Piaristické školy v Mikulově a jejich vědecké přístroje* – pro klienty cestovních a informačních kanceláří
- komentované prohlídky expozice *Galerie Dietrichsteinů* – pro účastníky odborných sympozií v Mikulově a dále pro klienty cestovních a informačních kanceláří
- komentované prohlídky výstavy *Z pokladů mikulovských farností* – pro klienty cestovních a informačních kanceláří
- prohlídky zámeckého parku s výkladem věnovaným plánované obnově zahradních teras barokové zahrady – pro veřejnost
- celodenní exkurze přírodou Falkensteinska – pro Klub ochránců přírody Praha
- přednášky věnované přírodě a krajině zdejšího regionu – pro Ekologický klub při ZŠ ve Valtické ulici v Mikulově
- celodenní exkurze po Národní přírodní rezervaci Kamenný vrch u Kurdějova – pro studenty Gymnázia Ivančice
- přednáška *Island – krajina a ptáci* – Galerie Reistna ve Valticích, pro veřejnost
- přednáška o Lednických rybnících – kinokavárna Koruna v Břeclavi, pro veřejnost
- promítání dokumentárních filmů režiséra Petra Kudely, zakoupených do muzea (snímky o krajině a mikulovském vinařství, sedmdesátá a osmdesátá léta 20. století) – pro veřejnost
- prohlídky židovského města a hřbitova s odborným výkladem – pro klienty cestovních a informačních kanceláří
- komentovaná prohlídka synagogy s hlavním koordinátorem projektu *10 hvězd – Revitalizace židovských památek v ČR* Ing. Janem Kindermannem – pro veřejnost

● Spolupráce s regionálními organizacemi a institucemi

- spolupráce muzea s Muzejním spolkem v Mikulově na přípravě společných projektů
- spolupráce se Spolkem přátel židovské kultury v Mikulově
- účast na Dnech židovské kultury (4.–6. 10. 2013): divadelní představení brněnského divadelního spolku Kufr *Židovka aneb žonglování se životem* a beseda s pamětníci holocaustu paní Erikou Bezdíčkovou
- komentované prohlídky židovské čtvrti
- spoluúčast na realizaci expozice v obřadní síni židovského hřbitova
- obnova památníku židovským vojákům padlým v první světové válce, stojícího na židovském hřbitově v Mikulově
- spolupráce s Turistickým informačním centrem Mikulov
- organizování prohlídek zámeckého sklepa mimo otevírací dobu muzea
- spoluúčast muzea na akcích organizovaných TIC: *Předjarní den v Mikulově, Mikulovem se svařeným vínem, Mikulov – tak trochu jiná zima, Svatomartinský Mikulov*
- spolupráce s občanským sdružením 7 dní, o. s., a MŠ Habánská Mikulov v rámci akce *Celé Česko čte dětem*, určené pro předškolní děti
- spolupráce se Základní uměleckou školou Mikulov – koncert Komorního orchestru ZUŠ Mikulov při Májovém víkendu, koncerty klavírních kurzů pořádaných ZUŠ
- spolupráce s Centrálou cestovního ruchu Jižní Morava – volné prohlídky zámku v rámci pořádaných fam tripů (novináři a VIP)
- spolupráce s Porta culturae na projektu *Dny otevřených ateliérů*
- Spolupráce se Zahradnickou fakultou v Lednici Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně – poskytování odborného poradenství na téma příroda a krajina Mikulovska-Falkensteinska
- Spolupráce s Městským úřadem v Mikulově – odborné poradenství pro Odbor památkové péče ve věci příprav projektů obnovy města a krajiny

● Koncerty a jiné kulturní akce

Koncerty, při nichž bylo Regionální muzeum v Mikulově pořadatelem či spoluorganizátorem:

- koncerty Mezinárodní klavírní soutěže *Broumovská klávesa* (ZUŠ Mikulov)
- XIII. jazzový večer na počest Karla Krautgartnera (Sdružení přátel Karla Krautgartnera, město Mikulov, Český rozhlas Brno)
- koncert festivalu *Concentus Moraviae 2013* (Mezinárodní centrum slovanské hudby Brno, o. p. s.)
- dvanáct koncertů v rámci XXVII. ročníku *Mezinárodního kytarového festivalu* (Mezinárodní kytarový festival Mikulov, o. s.)
- tři koncerty v rámci XIV. ročníku klavírních kurzů Mikulov *Audaces fortuna iuvat* (ZUŠ Mikulov)
- koncert duchovní hudby (Křesťanský sbor Dolní Dunajovice)
- koncerty mezinárodního festivalu *Ars braemia* Mikulov (Karel Valter)
- koncert Szidi Tobias (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)
- Vánoční koncert (ZUŠ Mikulov, Gymnázium Mikulov)

● Další kulturní akce, při nichž bylo Regionální muzeum v Mikulově pořadatelem či spoluorganizátorem:

- oblastní výstava vín Mikulovské oblasti (Moravín Mikulov)
- *Celé Česko čte dětem*, program pro předškolní děti (7 dní, o. s.)
- výstava vín (Moravín Mikulov)
- *Mladé víno odchází* (Moravín Mikulov)
- charitativní aukce *Biliculum* (Československá obec legionářská)
- *Mikulášská besídka* (MŠ Habánská)

Sv. Josef Kalasanský, zakladatel řádu piaristů, vítá návštěvníky zámecké knihovny, v níž střeží kromě vzácných tisků i výstavu věnovanou zdejšímu piaristickému gymnáziu (foto Milan Karásek)

Starobylý kládový lis z poloviny 18. století a veskrze současná číšnice v zámeckém sklepení – blíží se přípitek na závěr Muzejní noci (foto Milan Karásek)

V archeologické expozici v Dolních Věstonicích se o Májovém víkendu děti pod odborným vedením mistra ve štípání pazourků přesvědčily, že „to opravdu řeže“ (foto Milan Karásek)

Akce nadregionálního významu

Regionální muzeum v Mikulově je tradičním spolupořadatelem *Mezinárodního kytarového festivalu a Mikulovského výtvarného sympozia*. Kromě nich se v roce 2013 podílelo na organizování dalších významných kulturních či vědeckých podniků:

Konference k projektu *Brána ke svobodě – Tor zur Freiheit*

Hlavní pořadatel občanské sdružení Paměť ve spolupráci s rakouskými městy Laa an der Thaya a Poysdorf

Projekt navazuje na ideu Stezky svobody, která na třinácti informačních panelech umístěných podél pohraniční cesty mapuje osudy lidí, již se za minulého režimu pokusili

Tady se právě rodí konkurentky Miss Věstonické venuše (foto Milan Karásek)

překonat železnou oponu. Cílem projektu je zbudovat památník 53 lidem, kteří při pokusu o překročení státních hranic zahynuli.

22. 3. 2013

Mezinárodní klavírní soutěž pro mládež

Hlavní pořadatel Základní umělecká škola Mikulov ve spolupráci s Katedrou hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

2.-5. 5. 2013

III. ročník mezinárodní klavírní soutěže *Broumovská klávesa* se po dobu rekonstrukce komplexu benediktinského kláštera v Broumově přesunul na mikulovský zámek.

Festival art designu Křehký Mikulov

Projekt galerie Křehký

7.-9. 6. 2013

III. ročník festivalu – setkání českých i zahraničních galeristů, sběratelů a obchodníků se současným uměleckým designem. Projekt představil sérii výstav současného českého designu i premiérové prezentace nových produktů českých a světových tvůrců.

Mezinárodní kytarový festival

Hlavní pořadatel Kytarový festival, o. s.

7.-13. 7. 2013

XXVII. ročník festivalu pořádal tradičně mistrovské třídy, kurzy, semináře i výstavy a představil světové špičky kytarové hry i účastníky festivalu v rámci 12 koncertů.

Mikulovské výtvarné sympozium – dílna '13

Hlavní pořadatel město Mikulov

13. 7.-17. 8. 2013

XX. ročník – jeho kurátorem byl mikulovský rodák Libor Lída a sympozia se účastnili kurátoři předchozích devíti ročníků – fotograf Antonín Kratochvíl, nositel cen World Press Photo a Czech Press, vůdčí postava postmoderny Jiří David, akademická malířka Margita Titlová Ylovsky, sochař Jiří Sobotka, sochařka a malířka Eva Eisler, sochař Petr Zubek a výtvarnice Milena Dopitová. Zúčastnili se i teoretici umění Jiří Ptáček a Martin Dostál.

Klavírní kurzy „Audaces fortuna iuvat“

Hlavní pořadatel ZUŠ Mikulov pod záštitou města Mikulova a Filharmonie Brno

17.-22. 8. 2013

XIV. ročník kurzů s tradičně vynikajícím pedagogickým obsazením pořádal mistrovské třídy pro mladé interprety, odborné přednášky a semináře a představil profesionální umělce i účastníky v rámci třech koncertů.

Projekt Porta Culturae – Dny otevřených ateliérů na jižní Moravě

Účast na projektu přeshraniční spolupráce

28.-29. 9. 2013

III. ročník – čtyřicet devět výtvarníků a výtvarných seskupení ze všech okresů Jihomoravského kraje otevřelo své ateliéry, Regionální muzeum v Mikulově nabídlo jako doprovodný program výstavu *dílna '13*.

VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Archeologie

Díky stavebním aktivitám v regionu probíhaly průběžně záchranné archeologické výzkumy, k nimž byla vyřizována příslušná korespondence s vyjádřením ke stavebním

Za diváckými dětmi přijel o Májovém vikendu s olomouckým divadlem Tramtárie pračloviček a povyprávěl jim o nelehkém pravěkému životě (foto Milan Karásek)

a plánovacím akcím prováděným soukromými osobami, jednotlivými obcemi a firmami. S pozitivním výsledkem byl proveden záchranný archeologický výzkum v lokalitě Mikulov – zámek, horní nádvoří. Při hloubení výkopů pro novou kanalizaci zde bylo odkryto a zdokumentováno torzo středověkého zdiva a část raně středověké kulturní vrstvy. Byla vypracována nálezová zpráva. Výzkum probíhal v červenci 2013.

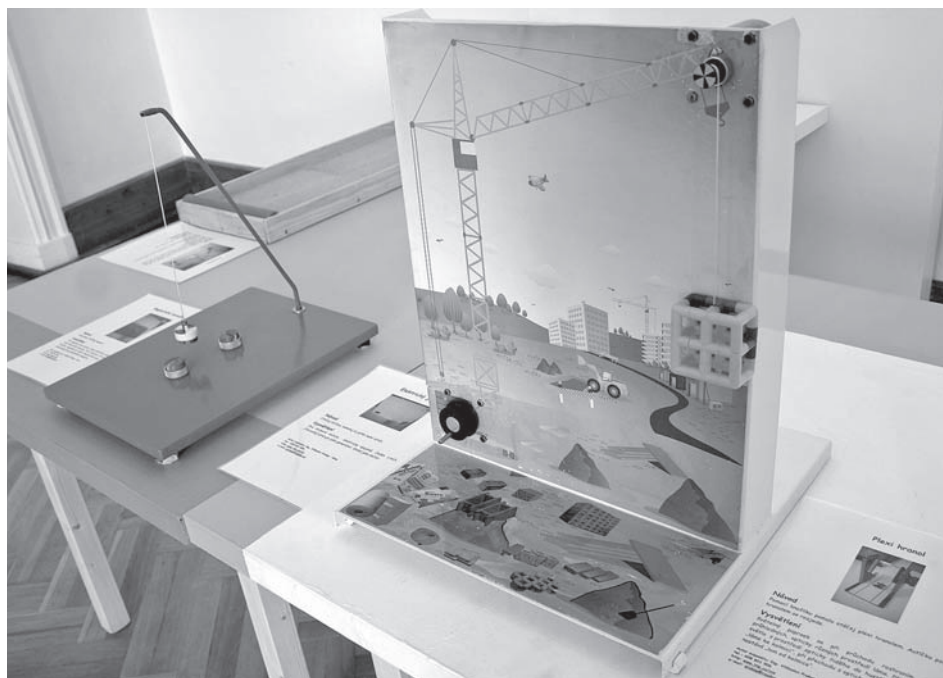
S negativním zjištěním byly provedeny archeologické dohledy na lokalitách: Břeclav – přestupní terminál IDS JMK, Lednice – lázeňská zóna Lednice, Mikulov – ul. 28. října, Mikulov – ul. Komenského, Valtice – ul. Střelecká.

Nedestruktivní povrchovou prospekci byly objeveny nebo ověřeny lokality Novosedly – Im Bockran (Vranní vrch): ohrazené sídliště z mladší doby bronzové nebo latěnu; Novosedly – bezejmenná poloha sídliště z doby bronzové; Drnholec – pravobřeží Litobratřického potoka, u silnice do Jevišovky: sídliště z doby bronzové a z mladohradištního období; Klentnice – Stolová hora: zaměřování valu pomocí GPS; Perná – Kotel: povrchový průzkum a zaměřování opevnění pomocí GPS.

Pracovník archeologického oddělení se zúčastnil konference *European Association of Archaeologists*, konané v Plzni v září 2013 s referátem „The Old School's Not Dead: The People with Stroked Pottery in Moravia“.

Historie

Rešeršemi z archiválií Moravského zemského archivu v Brně proběhl výzkum k tématu mecenát Dietrichsteinů, jehož výstupem bude jednak výstava o historii loretánského kostela v Mikulově, realizovaná v roce 2014, jednak brožura věnovaná tomuto tématu. Dále byly v historickém oddělení zpracovány rešerše k zámeckému mobiliáři a obrazárně z období od 17. století do počátku 20. století.

Výstava *Nebojte se fyziky* – a proč také, když je to tak zajímavé. Výstava pro děti nadchla i dospělé (foto Milan Karásek)

Ve spolupráci s Národním muzeem v Praze (Oddělení zámeckých knihoven) a Národním památkovým ústavem v Českých Budějovicích byly zahájeny práce na elektronické katalogizaci a digitalizaci části sbírkového fondu mikulovské zámecké knihovny, konkrétně tisků z 16. století. Jde o součást projektu *NAKI* Ministerstva kultury (Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity) – *Tisky 16. století v zámeckých knihovnách ČR*, jehož řešiteli jsou Národní památkový ústav, Národní muzeum a Národní knihovna. Jeho výsledkem bude katalogizace těchto tisků z vybraných knihoven v elektronickém knihovnickém systému TRITIUS. V průběhu roku bylo z mikulovské zámecké knihovny z celkem 636 knih pocházejících z 16. století zkatalogizováno 200 inventárních čísel.

Ve spolupráci se studentkou Vyšší odborné školy knihovnických, informačních a sociálních služeb v Brně byl v rámci její závěrečné absolventské práce zpracován soupis knih části knihovny mikulovských piaristů, která se ve druhé polovině 19. století stala součástí mikulovské zámecké knihovny šlechtického rodu Dietrichsteinů. Podařilo se v téměř dvanáctitisícovém souboru dietrichsteinských knih objevit více než 300 položek, které je možné pokládat za součást bývalé knihovny piaristické koleje v Mikulově.

V roce 2013 pokračoval výzkum k tématu život a činnost někdejších mikulovských nakladatelů a knihkupců, tiskařů a fotografů působících zde až do roku 1945. Výsledky bádání budou představeny výstavou *Vydáno v Mikulově*, připravovanou pro sezonu 2014, a publikací téhož názvu. Oddělení dokumentace moravského židovství poskytovalo odborné konzultace při vytváření scénáře chystané expozice do rekonstruované synagogy (2014).

Pokračoval dlouhodobý výzkum krajiny Mikulovska-Falkensteinska a jejího vývoje v raném novověku a archivní výzkum historie zámecké zahrady, jenž je jedním z podkladů řešení projektu obnovy zahradních teras barokové zahrady, který bude realizován v roce 2014.

Přírodovědný výzkum

V zoologickém oddělení pokračoval dlouhodobý průzkum věnující se monitorování ptactva Lednických rybníků a Novomlýnských nádrží – sčítání ptáků na Lednických rybnících proběhlo osmadvacetkrát, na Novomlýnských nádržích desetkrát. Všechna sčítání byla zpracována v tabulkách. Monitoring ptáků Novomlýnských nádrží od roku 1980 do roku 2012 byl zpracován společně s RNDr. Josefem Chytilém a RNDr. Miroslavem Šebelou do publikace *Ptáci Vodního díla Nové Mlýny*.

Pokračoval též dlouhodobý monitoring všech hnízd čápů bílých na okrese Břeclav. V průběhu roku bylo kontrolováno 44 hnízd, z nichž bylo 40 obsazeno.

Botanické oddělení pokračovalo ve floristickém výzkumu regionů Mikulovska – lokalit Liščí kopec, Rajsna, Langewart a Novosedly – a v dlouhodobém výzkumu květeny Hustopečska. Výsledky výzkumu byly průběžně publikovány.

Byla zpracována projektová dokumentace vegetační a kompoziční úpravy Dolního paloučku na západním úpatí Svatého kopečku v Mikulově (Panonský háj pod Olivetskou horou – reminiscence Getsemanské zahrady).

Publikační činnost

● Monografie

POKORNÝ, Pavel: Tradiční vinařství na Moravě, Mikulov 2013 (druhé, upravené vydání).

Publikace je věnována tradici a historii vína na jižní Moravě. Vinařství se dotklo veškerých oblastí života zdejších obyvatel. Mělo vliv na vývoj jeho životních a pracovních podmínek, odrazilo se v jeho odborné, kulturní a společenské úrovni i zvycích a obyčejích, zasáhlo do místní architektury, ovlivnilo a formovalo tvářnost zdejší krajiny.

Publikace se pokouší alespoň stručně přiblížit některé z těchto aspektů a zároveň popsat práci vinaře ve vinici i ve sklepech a vše, co se k ní pojí. Všimá si vinařství od jeho prvopočátků a podrobněji přibližuje historický úsek od 16. do 19. století. Text se snaží vysvětlit a ukázat poměry a souvislosti často již dávno zapomenuté, které mohou být pro moderního člověka nejen zajímavé, ale mnohdy i překvapivé a často inspirující. Publikace je psána formou poznámek v ilustrovaném deníku. Nezaměnitelné ilustrace pocházejí z pera známého brněnského výtvarníka Rostislava Pospíšila.

● Sborníky

RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2012 (ed. Stanislava Vrbkové), Mikulov 2013.

● Články

Ve sborníku RegioM:

Brichtová, Dobromila: „Altana“ zámku v Mikulově – několik zjištění ke stavební historii, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2012, s. 34–42.

Koudela, Miroslav: Mikulovská hradní kaple v listinách 14. století, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2012, s. 43–50.

Macháček, Petr: Vliv letnění na výskyt ptáků na příkladu rybníka Nesytu, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2012, s. 23–32.

Sekereš, Jiří – Pokorná, Kateřina: Konzervování pohřební výbavy z Dietrichsteinské hrobky, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2012, s. 150–156.

Vrbková, Stanislava: Rok 2011 v Regionálním muzeu v Mikulově, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2012, s. 157–187.

Výstava *Příběh dětí* instalovaná v obřadní síni židovského hřbitova představila kromě jiného nejrozsáhlejší sbírku dětské kresby na světě – 4 500 prací židovských dětí, které prošly terezínským ghettem (foto Milan Karásek)

Vrbková, Stanislava: *RegioM – 20 let existence, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově*, roč. 2012, s. 192–193.

V materiálech jiných organizací:

BRICHTOVÁ, Dobromila: Mikulov v 18. století, in: *Mikulov* (ed. Miroslav Svoboda), Praha 2013, s. 133–149.

KUBÍN, Petr: Krajina a osídlení před založením města, in: *Mikulov* (ed. Miroslav Svoboda), Praha 2013, s. 36–44.

MACHÁČEK, Petr – CHYTL, Josef – ŠEBELA, Miroslav: *Ptáci Vodního díla Nové Mlýny*, Přerov 2012.

RIGASOVÁ, Milada: Nová klidová zóna na Svatém kopečku – vyjádření odborníků, *Zpravodaj města Mikulov*, roč. 14 (2013), č. 22 (4. prosinec), s. 4.

RIGASOVÁ, Milada: Panonské krajiny nejjižnější Moravy, in: *Bořetice v proměnách času* (ed. Emil Kordiovský), Bořetice 2013, s. 22–31.

CZAJKOWSKI, Petr – HOMOLA, Aleš – RIGASOVÁ, Milada: *Cesty k raně novověké kulturní krajině, I. Mikulovsko – průběžné výsledky průzkumu, Vlastivědný věstník moravský*, roč. 65 (2013), č. 4, s. 373–383.

TRAMPOTA, František: Mikulov (k. ú. Mikulov na Moravě, okr. Břeclav), *Přehled výzkumů*, roč. 53 (2012), č. 2, s. 153.

TRAMPOTA, František: Tvrdonice (okr. Břeclav), *Přehled výzkumů*, roč. 54 (2013), č. 1 (v tisku).

TRAMPOTA, František: Mikulov (k. ú. Mikulov na Moravě, okr. Břeclav), *Přehled výzkumů*, roč. 54 (2013), č. 2 (v tisku).

Než se vrátíme do obrazů, z nichž jsme na chvíli vystoupili, provedeme vás rozzářenými zámeckými sály. Neváhejte se nás na cokoli ptát, jsme tu pro vás (foto Jana Frantelová)

Editorská činnost – archeolog muzea František Trampota působil jako hostující editor ve speciálním čísle časopisu *Anthropologie*, vydávaném Moravským zemským muzeem, které je zaměřeno na výstupy z konference „Theory and Method in the Prehistoric Archeology of Central Europe“, spolupřádané Regionálním muzeem v Mikulově v roce 2012.

Odborná knihovna činnost

Odborná knihovna, zaměřená vedle vzdělávací literatury na literaturu regionální, vinařskou a judaika, byla v roce 2013 doplněna o 164 knihovních jednotek. Všechny přírůstky byly řádně zapsány do přírůstkového seznamu, zkatologizovány a uloženy. Koncem roku 2013 obsahoval knihovní fond 20 413 knihovních jednotek. Součástí fondu jsou konzervační výtisky, které jsou ukládány ve zvláštním depozitáři. Badatelům je prostřednictvím systému KRAMERIUS též zprostředkován přístup k digitálně zpracovanému historickému periodiku týdeníku *Nikolsburger Wochenschrift*.

Zabezpečení výpůjček, prezenčně i formou meziknihovní výpůjční služby, probíhalo plynule dle potřeb uživatelů. V muzejní odborné knihovně je registrováno celkem 53 uživatelů – z řad zaměstnanců 27, z veřejnosti 26 čtenářů. Počet registrovaných výpůjček činil k 31. 12. 2013 celkem 2 221 titulů, z toho absenčních 1 956.

Pokračovala postupná rekatologizace titulů stahováním záznamů ze Souborného katalogu ČR. V roce 2013 byly zrekatologizovány monografie s přírůstkovými čísly 17 500 až 18 450.

Pokračovala krajská digitalizace knihovního fondu, v jejímž rámci bylo zdigitalizováno celkem 201 titulů o počtu stran 19 820.

Regionální muzeum v Mikulově bylo zastoupeno svou knižní produkcí na knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě, konaném ve dnech 18.-19. 10. 2013.

Noční prohlídky si užívali návštěvníci i průvodci. Jen pravá Perchta možná trochu žárčila (foto Jana Frantelová)

NÁVŠTĚVNOST REGIONÁLNÍHO MUZEA V MIKULOVĚ V ROCE 2013

Celková návštěvnost muzejních expozic a výstav v rámci turistických prohlídek v roce 2013 byla 63 511 osob, což oproti roku 2012 bylo o necelých 10 % méně. Je možno ji tedy hodnotit jako velmi dobrou. Nižší počet návštěvníků ovlivnilo především extrémně dlouhé zimní období, které bylo příčinou i opožděného přílivu turistů do města, jež bývá jindy již od časného jara výletníky vyhledáváno. Zajímavé pro zvýšení návštěvnosti byly noční prohlídky v průběhu prázdninových měsíců, které na zámek přivedly 1 417 osob.

Kromě těchto návštěvníků pobývalo v prostorách Regionálního muzea v Mikulově dalších cca 36 100 osob při společenských akcích, vernisážích výstav a koncertech, konferencích, firemních a jiných akcích. V roce 2013 tedy navštívilo muzeum celkem cca 99 600 osob (srov. s rokem 2012 = 108 300 osob).

OPRAVY A ÚDRŽBA OBJEKTU

Modernizace audiovizuální techniky velkého zámeckého sálu

Výsledkem modernizace je výrazné zlepšení ozvučení sálu, rozšíření využití videotechniky a zvýšení komfortu obsluhy audio- a videotechniky pomocí tabletu.

Rekonstrukce historických lustrů

Rekonstrukce lustrů byla v minulých letech prováděna pouze jako odstranění havarijních stavů. V roce 2013 byla provedena kompletní prohlídka osvětlovacích těles v expozicích a sálech zámku a na jejím základě byla určena časová posloupnost oprav veškerých lustrů. Práce budou prováděny v následujících letech, vždy v částce cca 100 tis. Kč hrazených z rozpočtu muzea.

Průkazy energetické náročnosti budov

Počátkem roku 2013 byl zpracován průkaz energetické náročnosti pro objekt určený k prodeji – dům v ul. Brněnská 88/9. V průběhu roku byly zpracovány průkazy na objekty Zámek č. p. 1-5 a 22. V roce 2014 budou dopracovány na objekty ve správě muzea v Dolních Věstonicích a Divákách.

Předláždění provozního schodiště

Akce byla provedena jako vyvolaná oprava po výměně kanalizačního potrubí ze zámeckého objektu na východní terasu.

Předláždění třetího nádvoří

Akce byla provedena jako vyvolaná oprava po výměně kanalizačního potrubí na horním zámeckém nádvoří. Po jejím dokončení byla dlažba v takovém stavu, že její obnovu nebylo možné řešit lokálními opravami, proto bylo rozhodnuto v souladu se stanoviskem zástupců památkové péče o předláždění celého nádvoří.

Zahradnické úpravy prostoru u vinařské expozice

V návaznosti na dokončení nové expozice *Vino napříč staletími* bylo zadáno zpracování projektu terénních a sadových úprav souvisejícího venkovního prostoru. Z nabídek oslovených zahradních specialistů byla nejlevnější nabídka autora projektu celé *Obnovy zámeckých zahrad*, čímž byla zachována kontinuita rukopisu provedení. Vlastní realizace je předpokládána v nadcházejících letech dle přidělení finančních prostředků.

Zatmění oken zámeckého sálu

Výměna stávajícího zatmění oken zámeckého sálu (montáž vertikálních žaluzií s centrálním ovládáním) byla provedena jako vyvolaná investice. Po osazení dálkového ovládání

otevírání oken pro větrání zámeckého sálu nebylo možno nadále používat původní zatemnění roletami.

Úprava prostor pro rozšíření expozice ve druhém poschodí zámku

Po centralizaci depozitářů muzea v prostorách depozitářů dříve pronajatých Moravské galerii byly uvolněny prostory ve druhém poschodí zámku. Vzhledem k tomu, že prostory navazují na prohlídkový okruh se zámeckou kaplí, bylo rozhodnuto o jejich využití pro výstavní účely. Akce probíhá v několika etapách – v roce 2013 byly provedeny rozvody a rozšíření EZS v rámci samostatné investiční akce, navazovala generální oprava oken se současným osazením zasklení DITHERM. V roce 2014 budou práce pokračovat kompletní výměnou nevyhovující elektroinstalace. Akce by měla být zakončena provedením oprav omítek, podlah a finální výmalbou prostor.

Položení optického kabelu

Akce byla provedena jako přípravné práce pro investiční akci *Rekonstrukce systému EZS*. Nutnost propojení stávající ústředny a přenašeče signálu optickým kabelem vyvstala během prováděcích prací jako vyvolaná investice. Optický kabel byl dodán a položen dodavatelskou firmou FIDES, pomocné práce (zemní výkopy, zásypy a dláždění) se realizovaly samostatnou zakázkou.

